

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ СЕМЕНА КУЗНЕЦЯ

"ЗАТВЕРДЖУЮ"
Заступник керівника
(проректор з науково-педагогічної роботи)

М.В. Афанасьєв

ЦИВІЛЬНЕ ПРАВО

робоча програма навчальної дисципліни

Галузь знань 08 Право
Спеціальність 081 Право
Освітній рівень перший (бакалаврський)
Освітня програма Правове регулювання економіки

Вид дисципліни базова
Мова викладання, навчання та оцінювання українська

Завідувач кафедри правового регулювання економіки В.В. Сергієнко

Харків
ХНЕУ ім. С. Кузнеця
2019

ЗАТВЕРДЖЕНО

на засіданні кафедри правового регулювання економіки
Протокол № 1 від 19.08.2019 р.

Розробники:

Сергієнко В. В., к.ю.н., проф., завідувач кафедри правового
регулювання економіки

Силенко Н. М., к.ю.н., доц. кафедри правового регулювання економіки

Лист оновлення та перезатвердження робочої програми навчальної дисципліни

Навчальний рік	Дата засідання кафедри – розробника РПНД	Номер протоколу	Підпис завідувача кафедри

1. Вступ

Анотація навчальної дисципліни:

З моменту проголошення незалежності України та обрання курсу будівництва правової держави, де панує верховенство права, пріоритетним напрямком діяльності держави є забезпечення захисту основних прав та свобод людини які закріплені в Конституції України. Тому, реалізація конституційних положень потребує певної гнучкості в регулюванні відносин з приводу майнових та особистих не майнових прав людини яке здійснюється нормами цивільного права.

Цивільне право протягом усього розвитку людства відіграло і буде відігравати надзвичайно важливу роль у захисті інтересів громадян і суспільства. Забезпечує регулювання широкого кола суспільних відносин: відносини власності, товарно-грошового обігу, сфери особистого життя громадян, їх творчої та інтелектуальної діяльності. В зв'язку з чим Цивільний кодекс називають другою конституцією держави.

Як відомо, існування людини забезпечується головним чином завдяки суспільному виробництву, в процесі якого створюються необхідні для неї матеріальні блага. Звичайно ж функціонування такого виробництва неможливе без повної взаємодії людей. Тобто заради досягнення тих чи інших цілей суспільного виробництва і задоволення таким чином своїх потреб вони змушені вступати у відповідні взаємовідносини (суспільні відносини) майнового та не майнового характеру. Тому, на етапі побудови України з соціально-орієнтованою економікою особливого значення набуває проблема реалізації закладених в Конституції України принципів регулювання майнових відносин, захисту прав власників, честі і гідності людини.

Цивільне право є однією з найбільших та найскладніших галузей права. Складнощі його вивчення пояснюються великим обсягом навчального матеріалу, складністю теоретичних категорій, мінливістю та суперечливістю законодавчих актів.

Людина, як носій певних прав та інтересів, є складовою частиною й водночас центром ідей громадянського суспільства. Цивільне право, як відомо, «обслуговує» сферу життєдіяльності громадянського суспільства, є засобом позитивної регламентації нормальних відносин у суспільстві.

Саме юристи (взагалі) й правники покликані бути провідниками реалізації основних ідей громадянського суспільства. Ці ідеї є головними принципами приватного (цивільного) права: неприпустимість свавільного втручання у сферу особистого життя фізичної особи; рівність усіх форм власності; свободи договору; неприпустимість позбавлення права власності, крім випадків, передбачених законом; свобода підприємництва; судовий захист будь-якого права у разі його порушення та ін.

Дисципліна «Цивільне право» є однією з фундаментальних навчальних дисциплін, що вивчаються студентами як юридичних так і не юридичних факультетів. Справжня дисципліна передбачає вивчення студентами основ громадянського права, знання яких необхідно при здійсненні практичної діяльності не тільки юристів всіх спеціалізацій і напрямів діяльності але і фахівців інших спеціальностей.

Всебічне і глибоке вивчення курсу «Цивільне право» є необхідною умовою отримання вищої освіти, сприяє формуванню аналітичного мислення, чіткому аналізу основних правових відносин та правильного застосування правових норм.

Мета навчальної дисципліни:

Метою дисципліни є підготовка майбутніх фахівців у галузі цивільного права що покликане дати студентам знання, які дозволять їм усвідомити зміст суспільних відносин, які регулюють норми цивільного права, сформувати навички аналітичної роботи з нормативними та інструктивними документами з цивільного права, за для самостійного вирішення завдань у сфері регулювання правовідносин, пов'язаних з особистими майновими та не майновими правами.

Головні **завдання** навчальної дисципліни полягають у розумінні сенсу майнових та не майнових відносин, формуванні у студентів системи знань, вмінь, практичних навичок, необхідних для реалізації, охорони та захисту майнових та особистих не майнових прав фізичних та юридичних осіб.

Предметом навчальної дисципліни - є суспільні відносини що виникають з приводу реалізації права на особисті майнові та особисті немайнові права, засновані на юридичній рівності, вільному волевиявленні, майновій самостійності їх учасників.

У результаті вивчення навчальної дисципліни студенти повинні

знати:

- основні поняття, категорії і нормативно-правові акти, що регулюють відносини майнового та немайнового характеру.

- *правовий статус різних суб'єктів цивільних правовідносин;*

- *поняття і види юридичних фактів в цивільному праві;*

- *поняття, способи і межі здійснення цивільних прав, умови і розмір цивільно-правової відповідальності;*

- *терміни в цивільному праві;*

- *правові форми власності та інших речових прав;*

- *специфіку цивільно-правового регулювання особистих немайнових відносин;*

- *поняття, види і порядок виконання зобов'язань; зміст і види цивільно-правових договорів, порядок їх укладення, зміни та розірвання;*

- *поняття відповідальності у цивільному праві та порядок притягнення до відповідальності.*

вміти:

- вільно користуватися понятійним апаратом;

- чітко, логічно і аргументовано викладати свою точку зору;

- використовувати знання основних інститутів цивільного права при виникненні цивільно-правових відносин;

- використовувати нормативно-правову базу, що регламентує охорону цивільно-правових правовідносин при вирішенні питань, а також в повсякденній практичній діяльності;

- використовувати отримані теоретичні знання в правозахисній діяльності.

Курс	2	
Семестр	3/ 4	
Кількість кредитів ECTS	9	
Аудиторні навчальні заняття	лекції	30/32
	практичні	30/32
	лабораторні	-
Самостійна робота	60/86	
Форма підсумкового контролю	залік/ іспит	

Структурно-логічна схема вивчення навчальної дисципліни:

Попередні дисципліни	Наступні дисципліни
Основи римського права	Адміністративне право
Конституційне право	Трудове право
	Земельне право
	Господарське право

2. Компетентності та результати навчання за дисципліною:

Компетентності	Результати навчання
Засвоїти основні поняття цивільного права. Аналізувати поняття, систему, предмет та методи цивільного права.	Здатність орієнтуватися в основних поняттях цивільного права. Здатність відмежовувати цивільне право серед інших галузей права.
Засвоїти класифікацію суспільних відносин, що становлять цивільні правовідносини.	Здатність визначати суспільні відносини, що становлять цивільні правовідносини.
Визначати поняття фізичної особи як суб'єкта цивільного права. Аналізувати підстави обмеження цивільної дієздатності фізичних осіб	Здатність визначати складові цивільної дієздатності фізичних осіб
Визначати поняття юридичної особи як суб'єкта цивільного права. Надати основні ознаки юридичної особи та види юридичних осіб.	Здатність визначати правоздатність юридичної особи. Здатність визначати основні вимоги до створення юридичної особи в практичній діяльності.
Аналізувати та застосовувати на практиці чинне законодавство щодо участі держави, Автономної Республіки Крим, територіальних громад у цивільних правовідносинах	Здатність орієнтуватися у законодавстві з підстав участі та відповідальності за зобов'язаннями держави, Автономної Республіки Крим, територіальних громад у цивільних відносинах.
Здійснювати класифікацію об'єктів цивільних прав. Визначати основні вимоги до укладання правочинів. Засвоїти поняття, підстави виникнення та види представництва.	Здатність визначати підстави виникнення правочину, умови його недійсності та застосовувати на практиці отримані знання під час укладання правочинів. Вміння визначати загальні засади здійснення представництва та його види.
Засвоїти класифікацію строків позовної давності та вміти їх правильно застосовувати.	Здатність визначати та застосовувати на практиці строки позовної давності.
Засвоїти поняття особистих немайнових прав фізичної особи. Кваліфікувати не	Здатність аналізувати основні положення змісту особистого немайнового права, у

майнові права та надати їх характеристику. Засвоїти поняття особистих немайнових прав, що забезпечують природне існування фізичної особи.	тому числі й ті, що забезпечують природне існування фізичної особи.
Засвоїти поняття особистих немайнових прав, що забезпечують соціальне буття фізичної особи.	Здатність аналізувати основні положення змісту особистого немайнового права, що забезпечують соціальне буття фізичної особи.
Аналізувати чинне законодавство у галузі застосовування способів захисту цивільних прав.	Здатність використовувати нормативно-правову базу з питань способів захисту цивільних прав. Здатність застосовувати на практиці знання, щодо порядку застосування цивільно-правової відповідальності
Засвоїти механізм виникнення та припинення речових прав на чуже майно.	Вміння класифікувати та визначати основні підстави виникнення, припинення та захист речових прав на чуже майно.
Визначати основні складові особистих немайнових та майнових прав інтелектуальної власності. Засвоїти механізм здійснення захисту права інтелектуальної власності.	Здатність визначати особисті немайнові та майнові права інтелектуальної власності, а також розрізняти та вміти застосовувати на практиці форми та способи захисту права інтелектуальної власності.
Визначати основні складові особистих немайнових та майнових прав авторів. Аналізувати об'єкти та суб'єкти суміжних прав.	Здатність визначати та аналізувати особисті немайнові та майнові права авторів, а також об'єкти та суб'єкти суміжних прав.
Аналізувати чинне законодавство у галузі застосовування способів захисту права промислової власності.	Здатність орієнтуватися в нормативно-правових актах, присвячених реалізації та захисту права промислової власності. Здатність застосовувати набуті знання на практиці.
Визначати загальні та спеціальні норми зобов'язального права. Засвоїти способи забезпечення належного виконання зобов'язань.	Здатність визначати поняття та види підстав виникнення зобов'язань у цивільному праві. Вміння визначати та класифікувати способи забезпечення належного виконання зобов'язань.
Аналізувати складові цивільно-правового договору.	Здатність визначати зміст цивільно-правового договору і застосовувати класифікацію його умов
Визначати правову характеристику цивільно-правових договорів про передання майна у власність та засвоїти їх відмінні ознаки під час здійснення класифікації.	Здатність визначати загальні та відмінні риси договорів про передання майна у власність.
Визначати правову характеристику цивільно-правових договорів про оплатне передання майна у тимчасове володіння та користування та засвоїти їх відмінні ознаки під час здійснення	Здатність визначати загальні та відмінні риси договорів про оплатне передання майна у тимчасове володіння та користування

класифікації.	
Визначати правову характеристику цивільно-правових договорів про оплатне виконання робіт та засвоїти їх відмінні ознаки під час здійснення класифікації.	Здатність визначати загальні та відмінні риси договорів про оплатне виконання робіт
Визначати правову характеристику цивільно-правових договорів з надання послуг та засвоїти їх відмінні ознаки під час здійснення класифікації.	Здатність визначати загальні та відмінні риси договорів з надання послуг
Визначати правову характеристику цивільно-правових договорів про розпорядження майновими правами інтелектуальної власності та засвоїти їх відмінні ознаки під час здійснення класифікації.	Здатність визначати загальні та відмінні риси договорів про розпорядження майновими правами інтелектуальної власності
Визначати правову характеристику договорів про спільну діяльність.	Здатність визначати загальні та відмінні риси договорів про спільну діяльність
Засвоїти поняття недоговірних зобов'язань, порядок їх формування, види та порядок їх виникнення.	Здатність визначати поняття та види недоговірних зобов'язань, порядок їх виникнення та укладання..
Засвоїти поняття спадкового права порядок та строки успадкування. Особливості успадкування за заповітом та за законом.	Вмити застосовувати законодавство щодо порядку успадкування, порядок та строки успадкування. Здатність застосувати положення щодо успадкування за заповітом та за законом.

3. Програма навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1. Загальна частина цивільного права

Тема 1. Поняття цивільного права та його система

Поняття цивільного права як галузі права, як науки та навчальної дисципліни. Місце цивільного права в системі права України. Співвідношення цивільного і господарського права. Відмежування цивільного права від інших галузей права України, які регулюють майнові та немайнові відносини. Значення цивільного права в діяльності органів внутрішніх справ України. Предмет цивільно-правового регулювання суспільних відносин. Поняття, ознаки та значення предмету цивільно-правового регулювання.

Метод цивільно-правового регулювання суспільних відносин, його особливості. Поняття, ознаки та значення методу цивільно-правового регулювання. Функції цивільного права. Поняття, значення та види функцій цивільного права. Принципи цивільного права. Поняття, значення та види принципів цивільного права. Система цивільного права. Поняття та елементи системи цивільного права.

Тема 2. Цивільне законодавство України

Цивільне право та цивільне законодавство. Загальні засади цивільного законодавства. Акти цивільного законодавства, їх система. Конституція України та її значення для цивільного законодавства. Цивільний кодекс України як основа цивільного законодавства. Закони України. Укази Президента України та постанови Кабінету Міністрів України. Акти законодавства інших органів державної влади України, органів влади Автономної Республіки Крим. Акти цивільного законодавства і договір. Звичай. Міжнародний договір, який регулює цивільні відносини, як частина національного цивільного законодавства України.

Дія актів цивільного законодавства у часі, просторі та за колом осіб. Співвідношення загального і спеціального законодавства. Аналогія закону і аналогія права. Правове значення судової практики, роз'яснень вищих судових інстанцій та норм моралі.

Тема 3. Цивільні правовідносини

Поняття та особливості цивільних правовідносин. Класифікація цивільних правовідносин та її правове значення. Елементи цивільних правовідносин та їх зміст. Поняття та види суб'єктивних цивільних прав та обов'язків, що складають зміст цивільних правовідносин.

Об'єкти та суб'єкти цивільних правовідносин. Поняття та значення об'єктів цивільних правовідносин. Оборотоzdатність об'єктів. Правосуб'єктність учасників цивільних правовідносин.

Тема 4. Підстави виникнення, зміни та припинення

цивільних прав та обов'язків

Поняття та значення підстав (юридичних фактів) виникнення, зміни та припинення цивільних правовідносин. Юридичний склад. Виникнення цивільних правовідносин на підставах, що не передбачені цивільним законодавством.

Класифікація юридичних фактів. Події та дії, правомірні та неправомірні дії, вчинки та акти, адміністративні акти та правочини. Значення класифікації юридичних фактів.

Тема 5. Здійснення цивільних прав та виконання обов'язків. Захист цивільних прав та інтересів

Здійснення цивільних прав та виконання обов'язків. Межі здійснення цивільних прав. Умови виконання цивільних обов'язків.

Поняття права на захист цивільних прав та інтересів. Форми захисту цивільних прав та інтересів. Способи захисту цивільних прав та інтересів.

Тема 6. Фізична особа

Поняття фізичної особи. Правоздатність фізичної особи. Обсяг та зміст правоздатності фізичної особи. Співвідношення правоздатності та суб'єктивних прав фізичних осіб. Цивільна дієздатність фізичних осіб, зміст та її види. Емансипація (підстави та правові наслідки). Дієздатність громадян інших держав і осіб без громадянства. Обмеження та поновлення цивільної дієздатності фізичної особи. Підстави та правові наслідки обмеження цивільної дієздатності фізичної особи. Порядок здійснення цивільних прав та обов'язків обмежено дієздатними особами. Поновлення цивільної дієздатності фізичної особи, цивільна дієздатність якої була обмежена. Визнання фізичної особи недієздатною та поновлення в дієздатності. Підстави та правові наслідки визнання фізичної особи недієздатною. Момент визнання фізичної особи недієздатною. Порядок здійснення цивільних прав та обов'язків недієздатними особами. Поновлення цивільної дієздатності фізичної особи, яка була визнана недієздатною.

Визнання фізичної особи безвісно відсутньою. Підстави та правові наслідки визнання фізичної особи безвісно відсутньою. Опіка над майном фізичної особи, яка визнана безвісно відсутньою, а також фізичної особи, місце перебування якої невідоме. Скасування рішення суду про визнання фізичної особи безвісно відсутньою та його правові наслідки. Оголошення фізичної особи померлою. Підстави та правові наслідки оголошення фізичної особи померлою. Правові наслідки появи фізичної особи, яка була оголошена померлою.

Індивідуалізація фізичної особи. Ім'я, місце проживання особи та інші засоби індивідуалізації фізичних осіб, їх правове значення.

Акти цивільного стану. Поняття та значення актів цивільного стану. Роль та участь органів внутрішніх справ у встановленні та реєстрації деяких актів цивільного стану.

Фізична особа-підприємець. Право фізичної особи на здійснення підприємницької діяльності. Цивільно-правова відповідальність фізичної особи-підприємця. Банкрутство фізичної особи-підприємця. Управління майном, що використовується у підприємницькій діяльності, органом опіки та піклування.

Тема 7. Опіка та піклування

Поняття та значення опіки та піклування. Обов'язок повідомляти про фізичних осіб, які потребують опіки та піклування. Встановлення опіки та піклування судом. Встановлення опіки та піклування органом опіки та піклування. Місце встановлення опіки або піклування. Призначення опікуна або піклувальника.

Суб'єкти опіки та піклування. Орган опіки та піклування. Фізичні особи, над якими встановлюється опіка та піклування. Фізична особа, яка не може бути опікуном або піклувальником. Опіка або піклування над фізичною особою, щодо якої не призначено опікуна або піклувальника.

Тема 8. Юридичні особи

Поняття, ознаки та значення юридичних осіб. Вчення про юридичні особи.

Види юридичних осіб. Юридичні особи приватного та публічного права. Участь юридичних осіб публічного права у цивільних правовідносинах. Органи внутрішніх справ як юридичні особи публічного права. Організаційно-правові форми юридичних осіб. Товариства та установи. Підприємницькі та непідприємницькі товариства.

Способи створення юридичної особи. Створення юридичних осіб в залежності від організаційно-правових форм та цілей діяльності. Цивільна правоздатність та дієздатність юридичної особи. Момент виникнення цивільної правоздатності. Особисті немайнові та майнові права юридичної особи. Філії та представництва юридичної особи. Відповідальність юридичних осіб. Індивідуалізація юридичної особи. Найменування юридичної особи. Місцезнаходження юридичної особи. Інші засоби індивідуалізації.

Припинення юридичної особи. Реорганізація юридичної особи шляхом злиття, приєднання, поділу та перетворення. Підстави та порядок ліквідації юридичної особи. Правові наслідки припинення юридичної особи.

Поняття та види підприємницьких товариств. Поняття та види господарських товариств. Виробничий кооператив.

Тема 9. Участь держави, Автономної Республіки Крим, територіальних громад у цивільних відносинах

Участь держави, Автономної Республіки Крим, територіальних громад у цивільних правовідносинах. Українська держава як суб'єкт цивільного права, особливості його правового становища. Автономна Республіка Крим, адміністративно-територіальні утворення у відносинах, що регулюються цивільним законодавством. Органи та представники, через яких діють держава, Автономна Республіка Крим, територіальні громади у цивільних відносинах.

Відповідальність за зобов'язаннями держави, Автономної Республіки Крим, територіальних громад.

Тема 10. Об'єкти цивільних прав

Поняття і види об'єктів цивільних прав. Вчення про об'єкти цивільних прав.

Речі як об'єкти цивільних прав. Поняття та правове значення речей як об'єктів цивільних прав. Тварини як особливий об'єкт цивільних прав.

Класифікація речей та її правове значення. Рухомі та нерухомі речі. Речі подільні та неподільні. Споживні та неспоживчі. Речі, визначені родовими та індивідуальними ознаками. Головна річ та приналежність. Складові частини речі. Складні речі. Продукція, плоди та доходи. Обороздатність речей у цивільному праві.

Майно як особливий об'єкт цивільних прав. Поняття та види майна. Підприємство як єдиний майновий комплекс.

Гроші (грошові кошти). Валютні цінності. Поняття та особливості грошей, валютних цінностей як об'єктів цивільних прав.

Цінні папери. Поняття та види цінних паперів. Окремі види цінних паперів: облігація, вексель, акція, ощадний сертифікат тощо. Передання прав на цінні папери.

Робота та послуги. Поняття та особливості робіт та послуг як об'єктів цивільних прав, їх поняття та види.

Нематеріальні блага як об'єкти цивільних прав, їх поняття та види. Поняття та види особистих немайнових благ відповідно до Конституції України та Цивільного кодексу України. Результати інтелектуальної, творчої діяльності, інформація, особисті немайнові блага.

Тема 11. Правочини

Поняття, ознаки та значення правочинів. Види правочинів. Правочини односторонні, двосторонні та багатосторонні. Оплатні та безоплатні правочини. Умовні правочини. Консенсуальні та реальні правочини. Каузальні та абстрактні правочини. Еквівалентні та алеаторні правочини.

Чинність правочину. Загальні вимоги, додержання яких є необхідним для чинності правочину. Тлумачення змісту правочину. Значення тлумачення правочину. Правила тлумачення змісту правочину. Недійсність правочину. Поняття недійсності правочину. Порядок та правові наслідки визнання правочину недійсним. Види недійсних правочинів.

Тема 12. Представництво

Поняття, підстави виникнення та види представництва. Правове значення представництва. Представництво за законом. Комерційне представництво. Представництво за довіреністю. Передоручення.

Вчинення правочинів представником. Правочини, які може вчиняти представник. Правові наслідки вчинення правочину представником. Вчинення правочинів з перевищенням повноважень.

Довіреність. Поняття та види довіреності. Форма довіреності. Довіреність юридичної особи. Значення довіреності.

Припинення представництва. Підстави припинення представництва. Припинення представництва за довіреністю. Скасування довіреність. Відмова представника від вчинення дій, які були визначені довіреністю.

Тема 13. Строки та терміни у цивільному праві. Позовна давність

Поняття строку і терміну, їх значення та види. Місце строків (термінів) у системі юридичних фактів цивільного права. Обчислення строків. Загальні правила про обчислювання строків. Початок та закінчення строку. Порядок вчинення дій в останній день строку.

Поняття, сутність та значення позовної давності. Вимоги, на які позовна давність не поширюється. Види позовної давності. Загальна та спеціальна позовна давність. Обчислення та перебіг позовної давності. Правила обчислення позовної давності. Початок перебігу позовної давності.

Зупинення та переривання перебігу строків позовної давності. Поняття, підстави та правове значення зупинення та переривання перебігу позовної давності. Перебіг позовної давності у разі залишення позову без розгляду. Наслідки спливу позовної давності. Застосування позовної давності до додаткових вимог.

Тема 14. Загальні положення про особисті немайнові права фізичної особи

Поняття та види особистих немайнових прав. Зміст особистого немайнового права. Здійснення особистих немайнових прав. Забезпечення здійснення особистих немайнових прав. Обмеження особистих немайнових прав.

Захист особистих немайнових прав. Поновлення порушеного особистого немайнового права. Спростування недостовірної інформації. Заборона поширення інформації, якою порушуються особисті немайнові права. Правові наслідки невиконання рішення суду про захист особистого немайнового права. Право фізичної особи, особисте немайнове право якої порушено, на відшкодування шкоди.

Тема 15. Особисті немайнові права, що забезпечують природне існування фізичної особи

Право на життя. Право на охорону здоров'я. Право на медичну допомогу. Право на інформацію про стан свого здоров'я. Право на таємницю про стан здоров'я. Права фізичної особи, яка перебуває на стаціонарному лікуванні у закладі охорони здоров'я. Право на безпечне для життя і здоров'я довкілля.

Право на свободу. Право на особисту недоторканість. Фізична недоторканість. Психічна недоторканість. Статева недоторканість.

Право на сім'ю. Право на опіку або піклування. Патронат. Поняття та зміст.

Тема 16. Особисті немайнові права, що забезпечують соціальне буття фізичної особи

Право на ім'я. Право на повагу до гідності та честі. Право на недоторканість ділової репутації. Поняття та зміст.

Право на індивідуальність. Право на особисте життя та його таємницю. Право на інформацію. Право на особисті папери. Право на таємницю кореспонденції. Поняття та зміст.

Захист інтересів фізичної особи при проведенні фото-, кіно-, теле-, та відеозйомки. Охорона інтересів фізичної особи, яка зображена на фотографіях та в інших художніх творах. Право на свободу літературної, художньої, наукової і технічної творчості.

Право на місце проживання. Право на недоторканість житла. Право на вибір роду занять. Право на свободу пересування. Поняття та зміст.

Право на свободу об'єднання. Право на мирні зібрання. Поняття та зміст.

Тема 17. Загальні положення про речове право

Поняття та ознаки речового права. Підстави виникнення речових прав. Об'єкти та суб'єкти речового права. Види речових прав.

Захист речових прав. Поняття та особливості захисту речових прав.

Тема 18. Право власності

Поняття права власності та його зміст. Поняття права власності в об'єктивному та суб'єктивному розумінні. Недоторканість права власності. Суб'єкти та об'єкти права власності. Зміст права власності.

Право власності Українського народу. Право приватної власності. Право державної власності. Право комунальної власності. Поняття та зміст.

Підстави набуття права власності. Класифікація підстав (способів) набуття права власності та характеристика окремих способів.

Момент виникнення права власності у набувача. Момент виникнення у набувача права власності за первісними підставами. Момент набуття права власності за правочином.

Здійснення права власності. Порядок та межі здійснення права власності. Тягар утримання майна. Ризик випадкового знищення та випадкового пошкодження майна.

Право власності на землю (земельну ділянку). Земля (земельна ділянка) як об'єкт права власності. Суб'єкти та об'єкти права власності на землю (земельну ділянку). Право власника на забудову земельної ділянки. Самочинне будівництво. Право на земельну ділянку при придбанні житлового будинку, будівлі або споруди, що розміщені на ній.

Право власності на житло. Поняття житла. Житловий будинок, садиба, квартира як об'єкти права власності. Права власника житлового будинку, квартири. Права житлово-будівельного (житлового) кооперативу та їх членів на квартиру в будинку кооперативу. Об'єднання власників житлових будинків, квартир.

Припинення права власності. Підстави та порядок припинення права власності.

Тема 19. Право спільної власності

Поняття та види права спільної власності. Підстави виникнення права спільної власності.

Здійснення права спільної власності. Утримання майна, що перебуває у спільній власності. Виділення частки співвласника. Припинення права спільної власності.

Тема 20. Захист права власності

Поняття та види захисту права власності. Принцип рівних умов захисту всіх суб'єктів права власності. Основні засади захисту права власності. Види способів захисту права власності.

Речово-правові способи захисту права власності. Витребування майна власника із чужого незаконного володіння (віндикаційний позов). Витребування майна власником від добросовісного набувача. Розрахунки при витребуванні речей із незаконного володіння. Захист прав власності від порушень, не пов'язаних із позбавленням володіння (негаторний позов). Визнання права власності. Виключення майна з опису та звільнення з-під арешту.

Зобов'язально-правові та інші способи захисту права власності. Відшкодування шкоди, заподіяної речам власника. Недійсність актів, що порушують право власності. Дії органів внутрішніх справ із захисту права власника при порушенні права.

Тема 21. Речові права на чуже майно

Право володіння чужим майном як речове право. Суб'єкти та об'єкти володіння. Виникнення володіння та його припинення. Іпотека та притримання. Захист володіння майном.

Право користування чужим майном як речове право. Сервітут: поняття, види, підстави виникнення, припинення та його захист. Суперфіцій та емфітевзис: поняття, підстави виникнення, припинення та захист.

Тема 22. Загальні положення про право інтелектуальної власності

Поняття права інтелектуальної власності. Передумови правової регламентації відносин, пов'язаних з результатами інтелектуальної діяльності. Відмінність матеріальних об'єктів від нематеріальних. Теорії права інтелектуальної власності. Загальні риси виключних прав на нематеріальні об'єкти.

Система виключних прав на нематеріальні об'єкти. Основні інститути права інтелектуальної власності: авторське право, суміжні права, право промислової власності, право на комерційну інформацію, тощо. Законодавство про інтелектуальну власність в Україні. Характеристика національних та міжнародних нормативних актів.

Зміст права інтелектуальної власності. Особисті немайнові права інтелектуальної власності. Майнові права інтелектуальної власності. Передання майнових прав інтелектуальної власності. Вільне використання майнових прав.

Здійснення права інтелектуальної власності, яке належить кільком особам. Права інтелектуальної власності на об'єкт, створений у зв'язку з виконанням трудового договору та за замовленням.

Захист права інтелектуальної власності. Форми захисту права інтелектуальної власності. Способи захисту права інтелектуальної власності: загальні та специфічні.

Тема 23. Авторське право та суміжні права

Об'єкти авторського права. Поняття та ознаки об'єктів авторського права. Літературні та художні твори. Комп'ютерні програми. Компіляції даних. Інші твори. Обсяг правової охорони об'єктів авторського права.

Зміст суб'єктивного авторського права. Загальні положення про суб'єктивне авторське право. Момент виникнення авторського права. Особисті немайнові та майнові права авторів. Строк дій авторського права. Правові наслідки закінчення строку чинності авторського права.

Обмеження авторського права. Загальні засади обмеження авторського права. Використання цитат. Використання творів у наукових, освітніх, культурних та соціальних цілях. Вільне відтворення бібліотеками. Вільне відтворення творів у особистих цілях.

Суміжні права. Об'єкти суміжних прав. Суб'єкти суміжних прав. Використання суміжних прав.

Тема 24. Право промислової власності

Об'єкти патентного права. Поняття та ознаки об'єктів патентного права. Винахід, корисна модель, промисловий зразок. Обсяг правової охорони об'єктів патентного права. Зміст суб'єктивного патентного права. Загальні положення про суб'єктивне патентне право. Момент виникнення прав з патенту. Строк дій прав з патенту. Правові наслідки припинення дії патенту та визнання патенту недійсним.

Право на комерційне найменування. Поняття та ознаки комерційного найменування. Вимоги щодо комерційного найменування. Момент виникнення права на комерційне найменування. Строк дії. Припинення дії права на комерційне найменування.

Право на торгівельну марку. Поняття та ознаки торгівельної марки. Критерії охороноздатності торгівельної марки. Момент виникнення права на торгівельну марку. Строк дії. Припинення дії права на торгівельну марку.

Змістовий модуль 2. Особлива частина цивільного права

Тема 25. Загальні положення про зобов'язання

Поняття зобов'язального права і його місце в системі галузі цивільного права. Поняття зобов'язального права в об'єктивному розумінні. Система зобов'язального права. Загальні та спеціальні норми зобов'язального права та їх співвідношення.

Зобов'язальне правовідношення (зобов'язання). Поняття зобов'язального правовідношення (зобов'язання). Поняття і види підстав виникнення зобов'язань.

Правова класифікація зобов'язань і критерії її здійснення. Суб'єкти зобов'язань. Треті особи у зобов'язанні. Зміна осіб у зобов'язанні.

Виконання зобов'язання. Загальні умови виконання зобов'язання. Поняття належного виконання зобов'язання. Принципи належного виконання зобов'язань. Суб'єкти, предмет, строк, місце, спосіб та валюта виконання зобов'язань.

Способи забезпечення належного виконання зобов'язань. Поняття забезпечувальних правовідносин, що спонукають до належного виконання зобов'язань (загальні ознаки). Види способів забезпечення належного виконання зобов'язань. Неустойка. Поняття неустойки. Підстави виникнення права на неустойку. Види неустойки. Завдаток. Поняття завдатку. Предмет завдатку. Функції завдатку. Правові наслідки порушення або припинення зобов'язання, забезпеченого завдатком. Порука. Поняття поруки. Правові наслідки порушення або припинення зобов'язання, забезпеченого порукою. Права поручителя, який виконав зобов'язання. Припинення поруки. Гарантія. Поняття гарантії. Правові наслідки порушення або припинення зобов'язання, забезпеченого гарантією. Право гаранта на зворотну вимогу до боржника. Застава. Поняття застави. Підстави виникнення застави. Окремі види застави. Форма договору застави та його реєстрація. Предмет застави. Наступна застава. Правові наслідки невиконання зобов'язання, забезпеченого заставою. Припинення права застави. Притримання. Поняття притримання. Розпорядження річчю, яку притримує кредитор. Задоволення вимог за рахунок речі, яку притримує кредитор.

Припинення зобов'язань. Поняття і підстави припинення зобов'язань. Припинення зобов'язання належним виконанням, переданням відступного, зарахуванням зустрічних вимог, за домовленістю сторін, прощенням боргу, поєднанням боржника і кредитора в одній особі, неможливістю його виконання, смертю фізичної або ліквідацією юридичної особи.

Правові наслідки порушення зобов'язань та їх види. Поняття порушення зобов'язання. Цивільно-правова відповідальність: поняття, умови, види. Підстави звільнення від цивільно-правової відповідальності.

Тема 26. Загальні положення про договір

Цивільно-правовий договір. Поняття та види договорів. Принцип свободи договору. Публічний договір. Договір приєднання, попередній договір, договір на користь третьої особи. Форма договору.

Зміст цивільно-правового договору і класифікація його умов. Істотні, звичайні та випадкові умови договору. Тлумачення умов договору. Порядок укладення договорів. Оферта. Акцепт. Підстави для зміни або розірвання договору.

Тема 27. Договори про передання майна у власність

Загальні та відмінні риси договорів про передання майна у власність. Види таких договорів.

Договір купівлі-продажу: поняття, правова ціль, юридична характеристика, істотні умови, форма, права та обов'язки сторін, правові наслідки невиконання (неналежного виконання) сторонами своїх обов'язків, різновиди договору купівлі-продажу.

Договір роздрібної купівлі-продажу: поняття, правова ціль, юридична характеристика, істотні умови, форма, права та обов'язки сторін, правові наслідки невиконання (неналежного виконання) сторонами своїх обов'язків.

Договір поставки: поняття, правова ціль, юридична характеристика, істотні умови, форма, права та обов'язки сторін, правові наслідки невиконання (неналежного виконання) сторонами своїх обов'язків.

Договір контрактації: поняття, правова ціль, юридична характеристика, істотні умови, форма, права та обов'язки сторін, правові наслідки невиконання (неналежного виконання) сторонами своїх обов'язків.

Договір постачання енергетичними та іншими ресурсами через приєднану мережу: поняття, правова ціль, юридична характеристика, істотні умови, форма, права та обов'язки сторін, правові наслідки невиконання (неналежного виконання) сторонами своїх обов'язків, різновиди цього договору.

Договір міні: поняття, правова ціль, юридична характеристика, істотні умови, форма, права та обов'язки сторін, правові наслідки невиконання (неналежного виконання) сторонами своїх обов'язків, види.

Договір ренти: поняття, правова ціль, юридична характеристика, істотні умови, форма, права та обов'язки сторін, правові наслідки невиконання (неналежного виконання) сторонами своїх обов'язків, види.

Договір довічного утримання (догляду): поняття, правова ціль, юридична характеристика, істотні умови, форма, права та обов'язки сторін, правові наслідки невиконання (неналежного виконання) сторонами своїх обов'язків.

Договір дарування. Поняття, правова ціль, юридична характеристика, істотні умови, форма, права та обов'язки сторін, правові наслідки невиконання (неналежного виконання) сторонами своїх обов'язків. Пожертва.

Тема 28. Договори про передання майна у тимчасове володіння та користування

Загальні та відмінні риси договорів про оплатне передання майна у тимчасове володіння та користування. Види таких договорів.

Договір найму (оренда). Поняття, правова ціль, юридична характеристика, істотні умови, форма, права та обов'язки сторін, правові наслідки невиконання (неналежного виконання) сторонами своїх обов'язків, різновиди договору найму (оренди).

Договір прокату. Договір найму (оренди) земельної ділянки. Договір найму (оренди) будівлі або іншої капітальної споруди. Договір найму (оренди) транспортного засобу. Поняття, правова ціль, юридична характеристика, істотні умови, форма, права та обов'язки сторін.

Договір найму (оренди) житла. Поняття, правова ціль, юридична характеристика, істотні умови, форма, права та обов'язки сторін, правові наслідки невиконання (неналежного виконання) сторонами своїх обов'язків, захист прав споживачів, різновиди найму житла.

Договір позички. Поняття, правова ціль, юридична характеристика, істотні умови, форма, права та обов'язки сторін, правові наслідки невиконання (неналежного виконання) сторонами своїх обов'язків.

Тема 29. Договори про виконання робіт

Загальні та відмінні риси договорів про оплатне виконання робіт. Види таких договорів.

Договір підряду. Поняття, правова ціль, юридична характеристика, істотні умови, форма, права та обов'язки сторін, правові наслідки невиконання (неналежного виконання) сторонами своїх обов'язків, різновиди договору підряду.

Договір побутового підряду. Поняття, правова ціль, юридична характеристика, істотні умови, форма, права та обов'язки сторін, правові наслідки невиконання (неналежного виконання) сторонами своїх обов'язків, захист прав споживачів.

Договір будівельного підряду. Поняття, правова ціль, юридична характеристика, істотні умови, форма, права та обов'язки сторін, правові наслідки невиконання (неналежного виконання) сторонами своїх обов'язків.

Договір підряду на проектні та пошукові роботи. Поняття, правова ціль, юридична характеристика, істотні умови, форма, права та обов'язки сторін, правові наслідки невиконання (неналежного виконання) сторонами своїх обов'язків.

Договір на виконання науково-дослідних або дослідно-конструкторських та технологічних робіт. Поняття, правова ціль, юридична характеристика, істотні умови, форма, права та обов'язки сторін, правові наслідки невиконання (неналежного виконання) сторонами своїх обов'язків.

Тема 30. Договори про надання послуг

Загальні положення про договори з надання послуг: предмет договору, умови виконання. Загальні та відмінні риси договорів про надання послуг. Види таких договорів.

Договір перевезення. Поняття, правова ціль, юридична характеристика, істотні умови, форма, права та обов'язки сторін, правові наслідки невиконання (неналежного виконання) сторонами своїх обов'язків.

Договір транспортного експедирування. Поняття, правова ціль, юридична характеристика, істотні умови, форма, права та обов'язки сторін, правові наслідки невиконання (неналежного виконання) сторонами своїх обов'язків.

Договір зберігання. Поняття, правова ціль, юридична характеристика, істотні умови, форма, права та обов'язки сторін, правові наслідки невиконання (неналежного виконання) сторонами своїх обов'язків.

Договір страхування. Поняття, правова ціль, юридична характеристика, істотні умови, форма, права та обов'язки сторін, правові наслідки невиконання (неналежного виконання) сторонами своїх обов'язків, різновиди договору страхування.

Договір доручення. Поняття, правова ціль, юридична характеристика, істотні умови, форма, права та обов'язки сторін, правові наслідки невиконання (неналежного виконання) сторонами своїх обов'язків.

Договір комісії. Поняття, правова ціль, юридична характеристика, істотні умови, форма, права та обов'язки сторін, правові наслідки невиконання (неналежного виконання) сторонами своїх обов'язків.

Договір управління майном. Поняття, правова ціль, юридична характеристика, істотні умови, форма, права та обов'язки сторін, виконання договору управління майном, правові наслідки невиконання (неналежного виконання) сторонами своїх обов'язків.

Договір позики, кредитний договір, договір банківського вкладу. Поняття, правова ціль, юридична характеристика, істотні умови, форма, права та обов'язки сторін, правові наслідки невиконання (неналежного виконання) сторонами своїх обов'язків.

Договір банківського рахунку. Поняття, правова ціль, юридична характеристика, істотні умови, форма, права та обов'язки сторін, правові наслідки невиконання (неналежного виконання) сторонами своїх обов'язків.

Договір факторингу. Поняття, правова ціль, юридична характеристика, істотні умови, форма, права та обов'язки сторін, правові наслідки невиконання (неналежного виконання) сторонами своїх обов'язків.

Розрахунки. Загальні положення про розрахунки. Розрахунки із застосуванням платіжних доручень. Розрахунки за акредитивом. Розрахунки за інкасовими дорученнями. Розрахунки із застосуванням розрахункових чеків.

Тема 31. Договори про розпорядження майновими правами інтелектуальної власності. Договір про комерційну концесію

Загальні та відмінні риси договорів про розпорядження майновими правами інтелектуальної власності. Види таких договорів: ліцензійний договір, договір про створення за замовленням і використання об'єкта права інтелектуальної власності, договір про передання виключних майнових права інтелектуальної власності.

Договір про комерційну концесію. Поняття, правова ціль, юридична характеристика, істотні умови, форма, права та обов'язки сторін, правові наслідки невиконання (неналежного виконання) сторонами своїх обов'язків, види.

Тема 32. Договір про спільну діяльність

Загальні положення про спільну діяльність. Поняття, загальна характеристика та форма договору про спільну діяльність.

Договір простого товариства. Поняття, вклади учасників, спільне майно, витрати та збитки учасників, припинення договору простого товариства, відповідальність учасників.

Тема 33. Недоговірні зобов'язання

Публічна обіцянка винагороди без оголошення конкурсу. Поняття, сторони, підстави виникнення, предмет, права та обов'язки сторін. Публічна обіцянка винагороди за результатами конкурсу. Поняття, сторони, підстави виникнення, предмет, права та обов'язки сторін.

Вчинення дій в майнових інтересах іншої особи без її доручення. Поняття, сторони, підстави виникнення, предмет, права та обов'язки сторін.

Рятування здоров'я та життя фізичної особи, майна фізичної або юридичної особи. Зобов'язання, що виникають внаслідок рятування здоров'я та життя фізичної особи: поняття, сторони, підстави виникнення, предмет, права та обов'язки сторін. Зобов'язання, що виникають у зв'язку з рятуванням майна іншої особи: поняття, сторони, підстави виникнення, предмет, права та обов'язки.

Створення загрози життю, здоров'ю, майну фізичної особи або майну юридичної особи. Зобов'язання, що виникають в разі створення загрози життю, здоров'ю, майну осіб: поняття, сторони, підстави виникнення, предмет, права та обов'язки сторін.

Деліктні зобов'язання. Поняття і система деліктних зобов'язань. Суб'єкти і зміст деліктних зобов'язань. Класифікація деліктних зобов'язань. Правові умови виникнення деліктних зобов'язань. Необхідні та факультативні умови виникнення деліктних зобов'язань. Загальні положення про порядок та обсяг відшкодування заподіяної шкоди. Врахування вини потерпілого та майнового стану заподіювача шкоди в деліктних зобов'язаннях.

Відшкодування моральної шкоди. Поняття, порядок та обсяг відшкодування моральної шкоди.

Відшкодування шкоди, завданої особою у разі здійснення нею права на самозахист. Відшкодування шкоди, завданої у стані крайньої необхідності. Відшкодування шкоди, завданої найманим працівником установи, підприємства, організації під час виконання ним своїх трудових обов'язків.

Відшкодування шкоди, завданої незаконними діями органів державної влади, органів влади Автономної Республіки Крим, органами місцевого самоврядування або їхніми посадовими особами. Відшкодування шкоди, завданої незаконними рішеннями, діями чи бездіяльністю органу дізнання, попереднього (досудового) слідства, прокуратури або суду.

Відшкодування шкоди, завданої злочином. Відшкодування шкоди, завданої особами, що не досягли повноліття та недієздатними особами. Відшкодування шкоди, завданої джерелом підвищеної небезпеки. Відшкодування ядерної небезпеки. Відшкодування шкоди, завданої каліцтвом або іншим ушкодженням здоров'я або смертю. Відшкодування шкоди, завданої внаслідок недоліків товарів, робіт (послуг).

Набуття, збереження майна без достатньої правової підстави (кондикційні зобов'язання): поняття, сторони, підстави виникнення, предмет, права та обов'язки.

Тема 34. Загальні положення про спадкування

Поняття спадкування, підстави спадкування. Відкриття спадщини, місце і час відкриття спадщини.

Спадкова маса. Права та обов'язки, які входять до складу спадщини, права та обов'язки померлого, які не успадковуються. Суб'єкти спадкових правовідносин. Спадкоємці. Право на спадкування. Визначення кола спадкоємців, підстави усунення від спадкування. Об'єкти спадкового правонаступництва. Спадкування права на земельну ділянку; спадкування частки у праві спільної власності; спадкування права на вклад у банку; спадкування права на відшкодування збитків, моральної шкоди та сплату неустойки.

Спадкування за заповітом. Поняття заповіту. Право на заповіт, право на зміну та скасування заповіту. Суб'єкти спадкування за заповітом. Загальні вимоги до форми заповіту. Секретний заповіт. Спадкування подружжя. Недійсність заповіту. Посвідчення заповіту. Посвідчення заповіту нотаріусами, іншими посадовими особами. Посвідчення заповіту при свідках. Зміст заповіту. Заповіт з умовою. Тлумачення заповіту. Види заповідальних розпоряджень. Призначення і підпризначення спадкоємців, заповідальний відказ, покладення. Право на обов'язкову частку у спадщині.

Спадкування за законом. Підстави спадкування за законом. Черговість спадкування за законом. Зміна черговості закликання до спадкування. Спадкування за правом представлення. Частка спадкоємців за законом у спадковому майні.

Право на прийняття спадщини. Строки для прийняття спадщини. Наслідки спливу строку для прийняття спадщини. Право на відмову від прийняття спадщини. Правові наслідки відмови від прийняття спадщини. Перехід права на прийняття спадщини. Дії, які свідчать про прийняття спадщини. Подання заяви на прийняття спадщини. Прийняття спадщини особою, яка постійно проживала зі спадкодавцем. Прийняття спадщини малолітніми, неповнолітніми, недієздатними особами та особами, дієздатність яких обмежена.

Виконання заповіту. Призначення виконавця заповіту. Повноваження виконавця заповіту. Контроль за виконанням заповіту. Строк чинності повноважень виконавця заповіту. Право виконавця заповіту на відмову від здійснення своїх повноважень.

Оформлення права на спадщину. Свідоцтво про право на спадщину. Строк видачі свідоцтва про право на спадщину. Державна реєстрація права на спадщину. Внесення змін до свідоцтва про право на спадщину та його анулювання. Визнання недійсним свідоцтва про право на спадщину.

Спадковий договір. Спадковий договір, його поняття. Сторони спадкового договору. Форма спадкового договору. Обов'язки набувача у спадковому договорі. Особливості спадкового договору з участю подружжя. Забезпечення виконання спадкового договору. Розірвання спадкового договору.

4. Порядок оцінювання результатів навчання

Система оцінювання сформованих компетентностей у студентів враховує види занять, які згідно з програмою навчальної дисципліни передбачають лекційні, практичні заняття, а також виконання самостійної роботи. Оцінювання сформованих компетентностей у студентів здійснюється за накопичувальною 100-бальною системою. Відповідно до Тимчасового положення "Про порядок оцінювання результатів навчання студентів за накопичувальною бально-рейтинговою системою" ХНЕУ ім. С. Кузнеця, контрольні заходи включають:

поточний контроль, що здійснюється *протягом третього семестру* під час проведення лекційних, практичних занять і оцінюється сумою набраних балів (максимальна сума – 75 балів; мінімальна сума, що дозволяє студенту скласти залік – 35 балів);

поточний контроль, що здійснюється *протягом четвертого семестру* під час проведення лекційних, практичних занять і оцінюється сумою набраних балів (максимальна сума – 60 балів; мінімальна сума, що дозволяє студенту скласти іспит, – 35 балів);

модульний контроль, що проводиться у формі контрольної роботи як проміжний міні-екзамен з ініціативи викладача з урахуванням поточного контролю за відповідний змістовий модуль і має на меті *інтегровану* оцінку результатів навчання студента після вивчення матеріалу з логічно завершеної частини дисципліни – змістового модуля;

підсумковий/семестровий контроль, що проводиться у формі семестрового заліку/екзамену, відповідно до графіку навчального процесу.

Порядок проведення поточного оцінювання знань студентів. Оцінювання знань студента під час практичних занять та виконання індивідуальних завдань проводиться за такими критеріями:

розуміння, ступінь засвоєння теорії та методології проблем, що розглядаються; ступінь засвоєння фактичного матеріалу навчальної дисципліни; ознайомлення з рекомендованою літературою, а також із сучасною літературою з питань, що розглядаються; вміння поєднувати теорію з практикою при розгляді виробничих ситуацій, розв'язанні задач, проведенні розрахунків у процесі виконання індивідуальних завдань та завдань, винесених на розгляд в аудиторії; логіка, структура, стиль викладу матеріалу в письмових роботах і при виступах в аудиторії, вміння обґрунтовувати свою позицію, здійснювати узагальнення інформації та робити висновки; здатність проводити критичну та незалежну оцінку певних проблемних питань; вміння пояснювати альтернативні погляди та наявність власної точки зору, позиції на певне проблемне питання; застосування аналітичних підходів; якість і чіткість викладення міркувань; логіка, структуризація та обґрунтованість висновків щодо конкретної проблеми; самостійність виконання роботи; грамотність подачі матеріалу; використання методів порівняння, узагальнення понять та явищ; оформлення роботи.

Загальними критеріями, за якими здійснюється оцінювання позааудиторної самостійної роботи студентів, є: глибина і міцність знань, рівень мислення, вміння

систематизувати знання за окремими темами, вміння робити обґрунтовані висновки, володіння категорійним апаратом, навички і прийоми виконання практичних завдань, вміння знаходити необхідну інформацію та законодавство, здійснювати її систематизацію та обробку, самореалізація на практичних заняттях.

Підсумковий контроль знань та компетентностей студентів з навчальної дисципліни здійснюється на підставі проведення семестрового заліку/екзамену, завданням якого є перевірка розуміння студентом програмного матеріалу в цілому, логіки та взаємозв'язків між окремими розділами, здатності творчого використання накопичених знань, вміння формулювати своє ставлення до певної проблеми навчальної дисципліни тощо.

Підсумкова залікова робота/екзаменаційний білет охоплює програму дисципліни і передбачає визначення рівня знань та ступеня опанування студентами компетентностей.

Підсумкова залікова робота складається із 3 практичних ситуацій (одне стереотипне, одне діагностичне та одне евристичне завдання), які передбачають вирішення типових професійних завдань фахівця на робочому місці та дозволяють діагностувати рівень теоретичної підготовки студента і рівень його компетентності з навчальної дисципліни.

Кожен экзаменаційний білет складається із 5 практичних ситуацій (одне стереотипне, три діагностичних та одне евристичне завдання), які передбачають вирішення типових професійних завдань фахівця на робочому місці та дозволяють діагностувати рівень теоретичної підготовки студента і рівень його компетентності з навчальної дисципліни.

Результат підсумкової залікової роботи оцінюється в балах (максимальна кількість – 25 балів), що додаються до балів за поточну успішність (мінімальна кількість балів – 35 балів) і проставляється у відповідній графі "Відомості обліку успішності".

Результат семестрового екзамену оцінюється в балах (максимальна кількість – 40 балів, мінімальна кількість, що зараховується, – 25 балів) і проставляється у відповідній графі екзаменаційної "Відомості обліку успішності".

Студента слід **вважати атестованим**, якщо сума балів, одержаних за результатами підсумкової/семестрової перевірки успішності, дорівнює або перевищує 60. Мінімумально можлива кількість балів за поточний і модульний контроль упродовж семестру – 35 та мінімумально можлива кількість балів, набраних на екзамені, – 25.

Підсумкова оцінка з навчальної дисципліни розраховується з урахуванням балів, отриманих під час екзамену, та балів, отриманих під час поточного контролю за накопичувальною системою. Сумарний результат у балах за семестр складає: "60 і більше балів – зараховано", "59 і менше балів – не зараховано" та заноситься у залікову "Відомість обліку успішності" навчальної дисципліни.

5. Розподіл балів за тижнями на третьому семестрі навчання

Теми змістового модуля			Лекційні заняття	Практичні заняття	Ситуаційні завд-я	Творчі завдання	Дослідна робота	Експрес-опитування	Письмова контрольна робота	З	Усього
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
Змістовий модуль 1. Загальна частина цивільного права	Тема 1. Поняття цивільного права та його система. Тема 2. Цивільне законодавство України	1 тиждень	1	1							2
	Тема 3. Цивільні правовідносини. Тема 4. Підстави виникнення, зміни та припинення цивільних прав та обов'язків.	2 тиждень	1	1	2						4
	Тема 5. Здійснення цивільних прав та виконання обов'язків. Захист цивільних прав та інтересів. Тема 6. Фізична особа.	3 тиждень	1	1	2						4
	Тема 7. Опіка та піклування. Тема 8. Юридичні особи.	4 тиждень	1	1	2						4
	Тема 9. Участь держави, Автономної Республіки Крим, територіальних громад у цивільних відносинах. Тема 10. Об'єкти цивільних прав	5 тиждень	1	1	2						4
	Тема 11. Правочини. Тема 12. Представництво	6 тиждень	1	1					4		6
	Тема 13. Строки та терміни у цивільному праві. Позовна давність.	7 тиждень	1	1	2						4
	Тема 14. Загальні положення про особисті немайнові права фізичної особи. Тема 15. Особисті немайнові права, що забезпечують природне існування фізичної особи.	8 тиждень	1	1	2						4
	Тема 16. Особисті немайнові права, що забезпечують соціальне буття фізичної особи. Тема 17. Загальні положення про речове право	9 тиждень	1	1	2						4
	Тема 18. Право власності. Тема 19. Право спільної власності.	10 тиждень	1	1	2	5					9
	Тема 20. Захист права власності.	11 тиждень	1	1	2						4

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
	Тема 21. Речові права на чуже майно.	12 тиждень	1	1	2						4
	Тема 22. Загальні положення про право інтелектуальної власності	13 тиждень	1	1					4		6
	Тема 23. Авторське право та суміжні права.	14 тиждень	1	1	2		10				14
	Тема 24. Право промислової власності.	15 тиждень	1	1							2
	Залік									25	75
	Усього		15	15	22	5	10	0	8	25	100

5.1. Розподіл балів за тижнями на четвертому семестрі навчання

Теми змістового модуля			Лекційні заняття	Практичні заняття	Ситуаційні завд-я	Творчі завдання	Дослідна робота	Експрес-опитування	Письмова контрольна робота	Іспит	Усього
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
Змістовий модуль 2. Особлива частина цивільного права	Тема 25. Загальні положення про зобов'язання	1 тиждень	1	1							2
	Тема 25. Загальні положення про зобов'язання	2 тиждень	1	1	1						3
	Тема 26. Загальні положення про договір	3 тиждень	1	1	1						3
	Тема 27. Договори про передання майна у власність	4 тиждень	1	1	1						3
	Тема 27. Договори про передання майна у власність	5 тиждень	1	1	1						3
	Тема 28. Договори про передання майна у тимчасове володіння та користування	6 тиждень	1	1					3		5
	Тема 29. Договори про виконання робіт	7 тиждень	1	1	1						3
	Тема 30. Договори про надання послуг.	8 тиждень	1	1	1						3

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
Змістовий модуль 2. Особлива частина цивільного права	Тема 31. Договори про розпорядження майновими правами інтелектуальної власності. Договір про комерційну концесію	9 тиждень	1	1	1						3
	Тема 31. Договори про розпорядження майновими правами інтелектуальної власності. Договір про комерційну концесію	10 тиждень	1	1	1	5					8
	Тема 32. Договір про спільну діяльність	11 тиждень	1	1	1						3
	Тема 32. Договір про спільну діяльність	12 тиждень	1	1					3		5
	Тема 33. Недоговірні зобов'язання	13 тиждень	1	1	1						3
	Тема 33. Недоговірні зобов'язання	14 тиждень	1	1	1		5				8
	Тема 34. Загальні положення про спадкування	15 тиждень	1	1	1						3
	Тема 34. Загальні положення про спадкування	16 тиждень	1	1							2
Іспит										40	60
Усього			15	15	22	5	10	0	8	40	100

6. Шкала оцінювання: національна та ЄКТС

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ЄКТС	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90 – 100	A	відмінно	зараховано
82 – 89	B	добре	
74 – 81	C		
64 – 73	D	задовільно	
60 – 63	E		
35 – 59	FX	незадовільно	не зараховано
1 – 34	F		

7. Рекомендована література

Основна

1. Господарський кодекс України. – Харків : Одиссей, 2010. – 240 с.
2. Господарський процесуальний кодекс України. – Харків : Фоліо, 2010. – 160 с.
3. Земельний кодекс України № 2768-III від 25.10.2001 р., зі змінами і доповненнями // Відомості Верховної Ради України. – 2002. – № 3–4. – Ст. 27.
4. Кодекс законів про працю № 322-VIII від 10.12.1971 р., зі змінами і доповненнями // Відомості Верховної Ради УРСР. – 1971. – № 50 (Додаток).
5. Кодекс України про адміністративні правопорушення № 8073-X від 07.12.1984 р., зі змінами і доповненнями // Відомості Верховної Ради УРСР. – 1984. – № 51. – Ст. 1122.
6. Конституція України : прийнята на п'ятій сес. Верхов. Ради України 28 черв. 1996 р. – К. : Преса України, 1997. – 80 с.
7. Кримінальний кодекс України № 2341-III від 05.04.2001 р., зі змінами і доповненнями // Відомості Верховної Ради України. – 2001. – № 25. – Ст. 131.
8. Про авторське право та суміжні права : Закон України № 3792-XII від 23.12.1993 р. // Відомості Верховної Ради України. – 1994. – № 13. – С. 64.
9. Про Антимонопольний комітет України : Закон України № 3659-XII від 26.11.1993 р., зі змінами і доповненнями // Відомості Верховної Ради України. – 1993. – № 50. – Ст. 472.
10. Про банки і банківську діяльність : Закон України № 2121-III від 07.12.2000 р., зі змінами і доповненнями // Відомості Верховної Ради України. – 2001. – № 5–6. – Ст. 30.
11. Про відновлення платоспроможності боржника або визнання його банкрутом : Закон України № 2343-XII від 14.05.1992 р., зі змінами і доповненнями // Відомості Верховної Ради України. – 1992. – № 31. – С. 440.
12. Про державну реєстрацію актів цивільного стану : Закон України № 2398-VI від 01.07.2010 р., зі змінами і доповненнями // Відомості Верховної Ради України. – 2010. – № 38. – С. 1381. – Ст. 509.
13. Про охорону прав на винаходи та корисні моделі : Закон України № 3687-XII від 15.12.1993 р. // Відомості Верховної Ради України. – 1994. – № 7. – Ст. 32.
14. Цивільний Кодекс України № 435-IV від 16.01.2003 р., зі змінами і доповненнями // Відомості Верховної Ради України. – 2003. – № 40–44. – Ст. 356.
15. Цивільний процесуальний кодекс України № 1618-IV від 18.03.2004 р., зі змінами і доповненнями // Відомості Верховної Ради України. – 2004. – № 40–41, 42. – Ст. 492.

Додаткова:

16. Дзера І. О. Цивільно-правові засоби захисту права власності в Україні. — К.: Юрінком Інтер, 2001—186с.
17. Ткачук А. Л. Значення вини у відносинах відповідальності за порушення договірних зобов'язань. Автореф. дис. канд. юрид. наук. — К; 2002. —20с.
18. Шишка Р. Б. Охорона права інтелектуальної власності: авторсько-правовий аспект. — Харків: Вид. Нац. ун-ту внутр. справ, 2002.

Ресурси мережі Internet

19. Сервер Верховної Ради України. <http://rada.gov.ua/>
20. ЛігаБизнесИнформ. www.liga.net/